

**UCHWAŁA NR III/15/18
RADY MIEJSKIEJ W CZAPLINKU**

z dnia 28 grudnia 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czaplinek na lata
2019 - 2022**

Na podstawie art. 10 ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii z dnia 29 lipca 2005r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1030 z późn. zm.) Rada Miejska w Czaplinku uchwala, co następuje:

§ 1.

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czaplinek na lata 2019 – 2022 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Czaplinka.

§ 3.

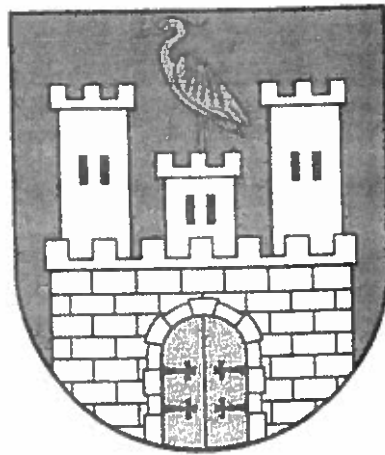
Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Michał Olejniczak

Załącznik do Uchwały Nr III/15/18
Rady Miejskiej w Czaplinku
z dnia 28 grudnia 2018 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Czaplinek na lata 2019 - 2022

Czaplinek 2018

Wprowadzenie

Problem narkomanii w Polsce nie dotyczy już tylko określonych grup czy środowisk społecznych, ale jest zagrożeniem powszechnym. Niestety trzeba przyjąć, że każde dziecko może mieć kontakt ze środkami odurzającymi.

Narkotyki są coraz bardziej wszechobecne, bez problemu można się w nie zaopatrzyć na dyskotecie, w klubach, na koncertach rockowych, imprezach masowych, czyli wszędzie tam, gdzie przebywają młodzi ludzie i niekoniecznie mają dawną formę. Teraz są sprzedawane pod postacią ciastek, cukierków, lizaków czy w napojach, co bardzo zachęca i rozbudza ciekawość najmłodszych. W wyniku ich dostępności sięga po nie coraz większa liczba młodych ludzi.

Pierwsze próby zdefiniowania terminu narkomanii podejmowane były przez Komisję Narkotyków i Innych Środków Szkodliwych, działająca przy Lidze Narodów już w 1931 roku. Po drugiej wojnie światowej, w związku z występującymi rozbieżnościami, ujednolicenie terminologii dotyczącej wszelkiego rodzaju uzależnień powierzono Komitetowi Ekspertów powołanemu przez Światową Organizację Zdrowia. Dokonany wówczas podział na toksykomanie i przyzwyczajenie do leków przetrwał do 1957 roku. Pojęcie **narkomania** - oznacza patologiczne zjawisko społeczne, uzależnienie spowodowane krótszym lub dłuższym zażywaniem leków (głównie przeciwbólowych środków narkotycznych) albo innych środków uzależniających (narkotyki, leki uspakajające i psychotropowe). Charakteryzuje się koniecznością przyjmowania środka odurzającego, tendencją do stałego zwiększania dawki i fizycznym i psychicznym uzależnieniem. Zaprzestanie zażywania powoduje bardzo przykre doznania abstynencyjne, prowadzące w krańcowych przypadkach nawet do śmierci.

Narkomania to problem, który znajdując się w sferze zainteresowania różnych dyscyplin naukowych i różnych instytucji życia społecznego, staje się przedmiotem różnorodnych, niekiedy trudnych do pogodzenia reakcji. Problem narkotyków ma swój aspekt medyczny, społeczny, kulturowy, prawny, gospodarczy a nawet polityczny. Narkomanii to ludzie chorzy, wymagający leczenia i pomocy. Zarówno narkomania jak okazjonalne używanie narkotyków mogą być definiowane w kategoriach problemu społecznego.

Obserwacje zachowań młodych ludzi, jak też rekomendacje Światowej Organizacji Zdrowia wskazują na potrzebę zintegrowanego podejścia do profilaktyki używania substancji psychoaktywnych. Młodzi ludzie mają tendencję do podejmowania różnorodnych zachowań ryzykownych dla zdrowia (używanie różnych substancji psychoaktywnych – alkoholu, tytoniu, narkotyków, podejmowanie ryzykownych zachowań seksualnych itd.). Wszystkie te zachowania wiążą się z ryzykiem powstawania szkód zdrowotnych i są określone jako zachowania problemowe wieku dorastania.

Rekomendowane jest więc tworzenie programów edukacyjnych dotyczących różnych rodzajów współwystępujących ze sobą środków uzależniających (alkohol, tytoń, narkotyki), oraz łączenie różnorodnych działań podejmowanych wobec tej populacji.

Szkody związane z używaniem substancji psychoaktywnych można zaklasyfikować do co najmniej czterech dużych grup:

- 1) szkody zdrowotne i społeczne powodowane przez długotrwałe używanie substancji psychoaktywnych (w tym uzależnienie i inne poważne szkody somatyczne, psychiczne i społeczne),

- 2) zachowania podejmowane w związku z używaniem substancji psychoaktywnych, które stanowią potencjalne ryzyko dla zdrowia lub bezpieczeństwa (np. prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu),
- 3) zagrożenia dla rozwoju osobistego (np. nieprawidłowy sposób zaspakajania potrzeb rozwojowych, kłopoty ze zdobyciem wykształcenia, konflikty z prawem, itp.),
- 4) różnorodne szkody doznawane przez dzieci osób uzależnionych.

I. DIAGNOZA SPOŁECZNA

Na początku 2018 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zleciła opracowanie diagnozy problemów społecznych. Celem badania było zdiagnozowanie skali lokalnych zagrożeń społecznych wśród dorosłych mieszkańców oraz uczniów szkół podstawowych jak również, wypracowanie strategii profilaktycznych, włączenia do niej opinii lokalnej społeczności dotyczącej kształtowania oraz identyfikacji szczególnie istotnych problemów związanych z uzależnieniem z perspektywy mieszkańców. Badania zostały przeprowadzane w maju i czerwcu 2018 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 100 mieszkańców, 9 sprzedawców i 94 uczniów ze szkół podstawowych. Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących gminy Czaplinek w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- Rozpoznanie sytuacji dorosłych mieszkańców gminy, ich opinii i postaw względem wybranych problemów społecznych,
- Zapoznanie się z problemami uczniów szkoły w zakresie postaw i doświadczeń związanych z zagrożeniem alkoholem, narkotykami, papierosami oraz przemocą rówieśniczą lub domową, a także oceny poczucia bezpieczeństwa wśród wybranych osób,

Niezwykle istotna, ze względu na rozwój społeczności lokalnej, jest znajomość problemów i zjawisk powodujących zjawisko dezintegracji społecznej. Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów.

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje:
PROFILAKTYKA UNIWERSALNA

- Należy przeprowadzić działania profilaktyczne na poziomie uniwersalnym dotyczące konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych zażywania narkotyków

i dopalaczy. Działania powinny mieć szeroki zasięg, który będzie możliwy do zrealizowania za pomocą kampanii informacyjno-edukacyjnej przy użyciu ulotek, plakatów i artykułów sponsorowanych przez gminę w lokalnej prasie

- Rekomenduje się przeprowadzenie kampanii edukacyjnej dla młodzieży o negatywnym wpływie substancji psychoaktywnych. Warto umieścić plakaty, broszury i ulotki w punktach strategicznych, centralnych w gminie.
- Badania wykazały, że jedną z ciekawszych form profilaktyki są dla młodych multimedia. Warto zastosować taką formę działań profilaktycznych np. projekcja filmu *Sala samobójców*, i późniejsza dyskusja wokół problemów pojawiających się w filmie.
- Przeprowadzenie w szkołach programu *UNPLUGGED* będącym programem profilaktyki uniwersalnej adresowanym do uczniów w wieku 12-14 lat, opartym na modelu wszechstronnego wpływu społecznego. Jego celem jest ograniczanie inicjacji używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki). Koncentruje się on na umiejętnościach życiowych, przekonaniach normatywnych i wiedzy o substancjach psychoaktywnych. Realizatorami programu są nauczyciele, którzy przechodzą 3 dniowe szkolenie przygotowujące do zajęć z uczniami.
- Rekomenduje się spotkania w grupach warsztatowych ze specjalistą terapii uzależnień, który czerpiąc z doświadczenia empirycznego przybliży uczniom problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych. Warto korzystać przy tym z konkretnych przykładów
- Rekomenduje się obowiązkowe godziny wychowawcze profilaktyczne – prowadzenie programów PARPA (zakrojone działania na szeroką skalę – wszystkich uczniów – nie tylko wychowanków świetlicy)
- Istotnym jest zorganizowanie szkolenia dla rodziców w zakresie rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci substancji psychoaktywnych. Warto skorzystać z *poradni narkotykowej online*.
- Zaleca się dyskusję na godzinach wychowawczych na temat kampanii *Melanż – oczekiwania vs rzeczywistość*.

PROFILAKTYKA SELEKTYWNA

- Istotnym jest zapewnienie ogólnodostępnej pomocy dla osób uzależnionych
- Rekomenduje się skorzystanie z programu *Fred goes net* – to program profilaktyki selektywnej, którego adresatem są młode osoby w wieku 14-21 lat, które używają substancji psychoaktywnych w sposób okazjonalny lub szkodliwy.
- Szkolenie kadr – pracowników socjalnych, nauczycieli, terapeutów w zakresie pracy z osobami zażywającymi narkotyki w sposób okazjonalny lub szkodliwy

- Aktywizacja artystyczna, sportowa, polityczna młodych mieszkańców gminy

II . POSTANOWIENIA OGÓLNE

Podstawę działań związanych z zapobieganiem narkomanii stanowi Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, która zobowiązuje samorząd lokalny do opracowania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii. Program ten, określa plan działania w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych wynikających z nadużywania narkotyków.

Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się głównie przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności poprzez:

- 1) działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą,
- 2) leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych,
- 3) ograniczenie szkód zdrowotnych i społecznych,
- 4) nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- 5) zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii,
- 6) nadzór nad uprawami roślin zawierających substancje, których używanie może prowadzić do narkomanii.

II. PODSTAWOWE CELE PROGRAMU :

Większość zadań realizowanych na poziomie gminy w obszarze profilaktyki szczególnie uniwersalnej i edukacji społecznej jest wspólnych lub zbieżnych, a ich adresatami są te same lub pokrewne grupy osób. Zasadne więc jest przyjęcie do realizacji zadań zapisanych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii. Nowoczesne podejście do profilaktyki, leczenia i rehabilitacji musi zakładać kontekst wszystkich uzależnień ze względu na upowszechniające się wzory łączenia substancji i przenoszenia uzależnień.

Głównie zadania programu w szczególności obejmować będą:

1. zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.

Cel:

umożliwienie osobom z problemem uzależnienia korzystania z oferty profesjonalnych działań pomocowych.

Zadania:

- 1) Rozwijanie i wspieranie działalności Punktu Konsultacyjnego - Informacyjnego ds. Narkomanii dla osób uzależnionych od środków psychoaktywnych oraz dla współuzależnionych członków rodzin:
 - a) informowanie o chorobie i możliwościach leczenia uzależnienia,
 - b) rozmowy indywidualne z uzależnionymi poprzez organizowanie warunków pierwszego kontaktu,

- c) prowadzenie oddziaływań motywujących do podjęcia terapii,
 - d) terapia indywidualna i grupowa,
 - e) informowanie o placówkach prowadzących działalność profilaktyczną, leczniczą i rehabilitacyjną, współpraca z organizacjami służącymi rozwiązywaniu problemów narkomanii,
 - f) kierowanie do poradni specjalistycznych oraz na stacjonarne oddziały terapii uzależnień,
 - g) zatrudnienie na umowy zlecenia terapeutów posiadających kwalifikacje zarówno do pracy z uzależnionymi i współuzależnionymi członkami rodzin,
- 2) Prowadzenie grup wsparcia dla osób uzależnionych,
 - 3) Prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych,
 - 4) Szerokie informowanie społeczeństwa o możliwościach korzystania z pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i współuzależnionych poprzez upowszechnianie materiałów edukacyjnych.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba osób korzystających z Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego ds. Narkomanii
- liczba osób zmotywowanych przez GKRPA do podjęcia leczenia odwykowego;
- liczba podmiotów zaangażowanych w pomoc osobom uzależnionym i członkom ich rodzin;
- liczba stowarzyszeń i grup samopomocowych wspierających osoby uzależnione i członków ich rodzin, promujących zdrowy styl życia.

Termin realizacji:

Zadanie realizowane cały rok.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej.

Cele:

- Rozwijanie istniejącego systemu pomocy rodzinom z problemem uzależnień oraz problemem przemocy, w szczególności poprzez rozszerzanie pracy interdyscyplinarnej podmiotów zajmujących się pomocą rodzinom z problemem uzależnień i problemem przemocy;
- zwiększenie się liczby osób korzystających z oferty profesjonalnych działań pomocowych.

Zadania :

- 1) Pomaganie rodzinom w sytuacji kryzysowej,
- 2) Prowadzenie działalności informacyjnej i profilaktycznej wobec dzieci i młodzieży,
- 3) Udzielanie telefoniczne konsultacji, porad na temat radzenia sobie w sytuacji kryzysowej,
- 4) Edukacja publiczna – ulotki, broszury, informacje.
- 5) Współpraca i współdziałanie z Gminnym Interdyscyplinarnym Zespołem ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie,

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba osób uzależnionych i współuzależnionych, którym udzielono specjalistycznej pomocy w Punkcie Konsultacyjnym;
- liczba placówek i instytucji aktywnie uczestniczących w organizowaniu systemu pomocy dla rodzin z problemem uzależnienia,
- liczba osób przeszkolonych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień;
- liczba zorganizowanych spotkań, kampanii itp.

Termin realizacji:

Cały rok, w zależności od potrzeb.

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo – rekreacyjnych dla uczniów a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Cele:

- podniesienie świadomości społecznej w zakresie problemów uzależnienia od środków psychoaktywnych,
- zmniejszenie się liczby osób sięgających po środki psychoaktywne oraz zmiana postaw społecznych,
- w stosunku do używania środków psychoaktywnych i osób od nich uzależnionych, zmniejszenie liczby dzieci i młodzieży sięgającej po używki.

Zadania

- 1) zwiększenie zaangażowania społeczności lokalnych w zapobieganiu używania środków psychoaktywnych,
- 2) wspieranie szkół w rozwijaniu działań profilaktycznych,
- 3) dofinansowanie pozaszkolnych programów profilaktycznych adresowanych do dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem oraz ich rodziców tym: dofinansowanie programów profilaktycznych w zakresie organizacji czasu wolnego dzieci i młodzieży oraz programów stanowiących alternatywę wobec używania narkotyków,
- 4) dofinansowanie szkoleń uwzględniających nowoczesne podejście do profilaktyki używania substancji psychoaktywnych w szczególności dla pedagogów, nauczycieli, wychowawców świetlic środowiskowych,
- 5) dofinansowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych będących elementem programów profilaktycznych,
- 6) prowadzenie programów edukacyjnych, organizowanie konkursów, wystaw,
- 7) propagowanie zachowań prozdrowotnych dla dzieci i młodzieży,
- 8) podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa na temat problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych i możliwości zapobiegania zjawisku,
- 9) rozpowszechnianie materiałów informacyjno- edukacyjnych z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki uzależnień,
- 10) prowadzenie kampanii edukacyjnych uwzględniających problematykę narkomanii, adresowanych do określonych grup docelowych,
- 11) prowadzenie cyklicznych warsztatów profilaktycznych skierowanych do uczniów ich rodziców oraz nauczycieli,
- 12) inicjowanie prowadzenia działań prewencyjnych i edukacyjnych we współpracy z Policją, Szkołami oraz Strażą Miejską.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba zrealizowanych przedsięwzięć profilaktycznych;
- liczba odbiorców programów profilaktycznych;
- liczba instytucji i organizacji zaangażowanych w wykonywanie zadań określonych w programach.

Termin realizacji:

Zadanie realizowane cały rok.

4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

Cel:

Wspieranie i udzielanie pomocy instytucjom, organizacjom w realizacji zadań i programów dotyczących profilaktyki, rozwiązywania problemów uzależnień.

Zadania:

- 1) Tworzenie bazy materialnej, organizacyjnej i merytorycznej dla realizacji programu,
- 2) współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami i osobami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów narkomanii,
- 3) szkolenie kadr dla realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba wdrożonych projektów programów profilaktycznych i interwencyjnych przez instytucje i organizacje,
- liczba instytucji i organizacji angażujących się w działania profilaktyczne.

Termin realizacji:

Zadanie realizowane cały rok.

5) Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

- 1)współpraca z policją, sądami i kuratorami sądowymi w zakresie kierowania na leczenie, leczenia i resocjalizacji osób uzależnionych,
- 2)wsparcie rodzin –edukacyjne, terapeutyczne – w okresie leczenia uzależnionego członka rodziny,
- 3)udzielanie pomocy w sytuacjach kryzysowych.

Wskaźniki osiągnięcia celów:

- liczba instytucji i organizacji angażujących się w działania profilaktyczne.

Termin realizacji:

Zadanie realizowane cały rok.

III. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami programu będą:

1. rodzice
2. dzieci i młodzież, osoby dorosłe przejawiające dysfunkcjonalność w sferze psychicznej, społecznej, interpersonalnej,
3. osoby zajmujące się działalnością w obszarze profilaktyki (psychologodzy, nauczyciele, pedagodzy, pracownicy socjalni, instruktorzy sportowi, animatorzy kultury).
4. mieszkańcy gminy.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Program będzie realizowany przez:

1. Gminną Komisję Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
2. pedagogów szkolnych, nauczycieli oraz wychowawców świetlic środowiskowych działających na terenie Gminy,
3. Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czaplinku,
4. Szkoły Podstawowe w Czaplinku, Broczynie,
5. Zespół Szkół Ponadgimnazjalnych w Czaplinku,
6. Straż Miejską w Czaplinku,
7. Komisariat Policji w Czaplinku.
8. Młodzieżowe Ośrodki Wychowawcze w Gminie Czaplinek.

V. FINANSOWANIE PROGRAMU

Finansowanie programu odbywać się będzie ze środków pochodzących z opłat za wydane zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych ujętych w budżetach Gminy na lata 2019-2022.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Michał Olejniczak